

Ilinniagaqarnersiutit pillugit Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuut

Ilinniartitaanermut, Ilisimatusarnermut Nunanullu

Avannarlernut suleqateqarnermut Naalakkersuisoq

pillugu

**Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu
Ataatsimiititaliap**

ISUMALIUTISSIISSUTAA

Siunnersuutip aappassaaneerpeqarnerni saqqummiunneqartoq

Ataatsimiititaliap kingullermik suliarinninnermini ukuninnga inuttaqarpoq:

Inatsisartunut ilaasortaq Andreas Uldum, (D), siulittaasup tullia

Inatsisartunut ilaasortaq Harald Bianco, (IA), sinnisussaq

Inatsisartunut ilaasortaq Hans Arosen, (IA)

Inatsisartunut ilaasortaq Ruth Heilmann, (S)

Inatsisartunut ilaasortaq Aleqa Hammond, (S)

UKA 2011-mi ulloq 27. september 2011-mi siullermeerinerup kingorna siunnersuut ataatsimiititaliamit misissorneqarpoq.

Siunnersuutip imarisaa siunertaalu

Ilinniartitaanerup suliniuteqarfigineqarnerata ukiuni kingullerni annertuumik aallunneqarnera aammalu suliasaqarfik pillugu inatsimmik atuuttumik 2004-mi akuersissutiginninnerup kingorna misilittagaalersut tunngavigalugit ullutsinnut naleqqunnerusumik ilinniagaqarnersiutit pillugit inatsisiliornissaq inatsisissatut siunnersuummi pingaarnertut siunertarineqarpoq.

Ilinniartitaanerup suliniuteqarfigineqarnerata nunatsinni inuiaqatigiinnik ineriartortitsinermi qitiusumik inissisimanerata kingunerisaanik Inatsisartut ilinniagaqarnersiutit pillugit tunngaviusumik maleruagassiornermut peqataatinneqarnerunissaat pingaaruteqartutut isigineqarpoq aammalu siunnersuusiorneq inuiaqatigiit allanngoriartorneranni unammisassanik tunngaveqarluni, taakkununnga ilanngullugit inuussutissarsiutit nutaat suliniutillu angisoorsuit ilinniartitaanerup suliniuteqarfigineqarneranut piumasaqaataasa

naammassineqarnissaannut periarfissat. Tamatumunnga nangitsissutitut siunnersuutip nassataaraa ilinniagaqarnersiutit pillugit tunngaviusumik maleruagassat arlallit maanna allaffissornikkut aalajangersarneqartumik maleruagassiuunneqaratik Inatsisartunit aalajangersarneqartalermissaat siunnersuutigineqarpoq.

Tamatuma saniatigut kalaallit ilinniagaqartut danskisut SU-sisartut Namminersorlutik Oqartussat ilinniagaqarnersiutit pillugit maleruagassaannik naammassinnikkunik ukiumoortumik akiliunneqarlutik angalasinnaatitaanissaat pillugu Inatsisartut 2011-mut aningaasanut inatsimmi aalajangiinerat siunnersuummi ilanngunneqarpoq.

Kiisalu siunnersuutip nassataaraa ilinniagaqarnermut akiitsunik taarsersuineranut tapiissuteqartarnek pillugu maleruagassat inatsisini marlunniikkunnaarlutik ilinniagaqarnersiutit pillugit inatsimmut ilanngunneqarnissaat siunnersuutigineqarmat.

Siunnersuutip siullermeerneqarnera

Siunnersuut siullermeerlugu suliarineqarmat tamanit iluarineqarpoq, partiillu ataasiakkaat imatut oqaaseqarlutik.

Inuit Ataqtigiiit

Inuit Ataqtigiinnit Inatsisissatut Siunnersuut manna eqqortutut aammalu inuusuttut amerlanerit ilinniakkanik aallartitsisinnaanerannik aqutissatut pingaaruteqartutut isigineqarluni. Inatsisissatut siunnersuutip qularnanngitsumik inuusuttut amerlanerit ilinniarnermik aallartinnissaannut aqutissiuutissavai, taassumallu ataani kingunerissallugu Inuusuttut amerlasuut Kalaallit Nunaanni suliffissarsiornissaannik periarfississallugit.

Siumut

Siunissami ilinniagaqarnersiutit Naalakkersuisut aalajangiineranni allaffissornikkut aalajangerneqartassapput, Aningaasanut Inatsisit aqutiginagit. Tamanna inatsiseqarnermut allaffeqarfimmit piunasaqaataavoq. Siumumiit piunasarissavarput, aningaasatigut kingunissai nalunaarusiorneqassasut, kiisalu ilinniagaqarnersiutit Inatsisartunit aalajangerneqartarunnaarnissaasa kingunissaasa nalunaarusiorneqarnissaat, aammalu tamatumunnga attuumassuseqartunut kingunissai ilanngullugit.

Demokratit

§31-imi aalajangersakkat ilaat naammaginngilaat. Tassani takuneqarsinnaavoq inuiaqtigiinni immikkoortitsisoqarumasoq nunaqarfinni illoqarfinniluunniit najugaqarnek apeqqutaatillugu. Tamanna akuersarneqarsinnaanngilaq. Illoqarfimmi najugaqaruit aallaqqaasiutigalugu aningaasaliissutivit amerlaqataanik taperneqarsinnaavutit. Kisiannili nunaqarfimmi imaluunniit illoqarfinni isorliunerusuni najugaqaruit marloriaataanik pisinnaallutit. Tamanna pisariaqanngitsumik immikkoortitsinertut isigineqarpoq.

Atassut

Atassutip kissaatigaa, inatsisini erseqqissarneqassasoq aningaasat qaammammut tunniunneqartassammata. Ilinniagaqarnersiutaappata imaluunniit ilinniarnermi taarsigassarsiaappata. Taakkua saniatigut Atassutip isornartoqartinngilaa ilinniagaqarnersiutit

amerlassusaat allaffissornikkut suliarineqartassappata ilinniagaqartut kattuffiisa isumasioqatigereernerisigut.

Kattusseqatigiit Partiiat

Kattusseqatigiit Partiiat isumaqarpoq, ilinniagaqartut kattuffii periarfissaqartariaqartut Naalakkersuisunut ilinniarnermi atukkat pillugit toqqaannartumik isumaqatiginniarsinnaanermut, tassami maannamut tusarniaaffigineqaannartaramik.

Tusarniaanermiit akissutit

Piffissami 25. novemberimit 23. december 2010-mi siunnersuut susassaqtunut tusarniaassutigineqarpoq. Siunnersuummi arlaqanngitsunik allannguinnissamut tusarniaaneq tunngavissiisimavoq. Tusarniaanermut akissutit inatsisissatut siunnersuummut ilanngunneqarsimapput, tamannalu Inatsisartut Siulittaasuata ilusiliinissamut piunasaqaataanut naapertuuppoq. Tusarniaanermut akissutit tiguneqartut pillugit takussutissaq Naalakkersuisoqarfiup oqaaseqaataanik ilasaq Ilinniartitaanermut Iisimatusarnermullu Naalakkersuisoqarfimmit suliarineqarsimavoq.

Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliarinninnera

Taamaaliornikkut ilinniagaqarnersiutit pillugit aammalu ilinniagaqarnermut akiitsunik taarsersuinermit tapiissuteqartarneq pillugu maleruagassat inatsimmi ataatsimi ataatsimoortinneqarnerat, taamaalillunilu ilinniartitaanerit nunatsinni suliffeqarfinni pisariaqartitsinermit naapertuuttumik inatsisissatut siunnersuutikkut annertunerusumik tulleriariffigineqarnerat aammalu aningaasaqarneq kiisalu ilisimasassat piginnaasallu nunatsinni suliffeqarnermi ujartorneqartut qulakkeerneqarnissaat eqqarsaatigalugit ilinniagaqarnersiutinik isumatusaarnerusumik atuineq ataatsimiititaliamit pitsaasutut isigineqarpoq. Kiisalu ilinniagaqartut danskisut SU-sisartut nunaminnut ukiumut ataasiarlutik akiliunneqarlutik angalasinnaanerat inatsisikkut periarfissinneqarmat ataatsimiititaliamit pitsaasutut isigineqarpoq.

Paragraffinut ataasiakkaanut nassuiaatit:

Inatsisissatut siunnersuummi § 14, imm. 3 malillugu ”... *Naalakkersuisunit stipendiat taarsigassarsiarineqarsinnaasullu, meeqqanut tapit, ikaarsaariarnermi aqqissuussinerit aamma immikkut aningaasaliissutaajunnartut malittarisassiuunneqassapput. Ilutigisaanik Naalakkersuisut annertussutsinik ingerlaavartumik nalimmassaanerit malittarisassiornaavaat*”.

Annertussutsit aningaasanut inatsimmi oqaasertaliussa qaqutigalugu siusinnerusukkut ukiumoortumik aalajangersaavigineqartarsimapput. Inatsisissatut siunnersuummut nalinginnaasumik nassuiaatini allassimavoq: ”... *siunnersuutip tusarniaassutigineqareernerata kingorna Inatsisunik Atuutsitsinermit Allaffik*

piumasaqaateqarmat, ilinniagaqarnerisutit (stipendiat), meeqqanut tapiissutit, taasigassarsiat immikkullu tapiissutaasinnaasut kiisalu sulisitsisunut tapiissutit annertussusaat aningaasanut inatsimmi aalajangersarneqartarunnaassasut, tamannalu Aningaasaqarnermut Naalackersuisoqarfimmit taperserreqarpoq. Tassunga atatillugu Inatsisinik Atuutsitsinermit Allaffik siunnersuuteqarpoq tapiissutit inatsisitigut piumasaqaataasut annertussusaat allaffissornikkut nalunaarusiornikkut aalajangersarneqartassasut. Inatsisinik Atuutsitsinermit Allaffiup tassunga atatillugu ilisimatitsissutigaa Inatsisinik Atuutsitsinermit Allaffiup allannguutissatut piumasaqaatai tunngavigalugit nutaamik tusarniaanissaq Inatsisinik Atuutsitsinermit Allaffiup pisariaqartutut isiginngikkaa". Tamatuma nassatarisaanik annertussutsit 2012-imut aningaasanut inatsisissatut siunnersuummi saqqummiunneqartumi ilanngunneqarsimangillat.

Annertussutsit aningaasanut inatsit aqutigalugu aalajangersarneqartarsimanerannut atatillugu aningaasat annertussusiat ukiumoortumik naliliiffigineqartarsimavoq. Annertussutsit nalunaarutikkut aalajangersarneqartalerpata taamatut akuttunngitsumik naleqqussaasarnissaq naatsorsuutigineqarsinnaanngitsoq ataatsimiititaliaq isumaqarpoq, taamaattumillu ataatsimiititaliap isumaqatigiittup / amerlanerussuteqartut / ikinnerussuteqartut kaammattuutigaa § 14, imm. 3-mut allannguutissatut siunnersuummik naalackersuisut suliaqassasut, taamaaliornikkut aningaasanut inatsimmi oqaasertaliussaq aqutigalugu ilinniagaqarnerisutit annertussusissaasa aalajangersarneqartarnerat ingerlatiinnarneqarsinnaaqullugu.

Kiisalu § 15, imm. 1-imut allannguutissatut siunnersuusiortoqassaaq, taamaaliornikkut sulisitsisunut tapiissutit annertussusissaasa aningaasanut inatsimmi oqaasertaliussaq aqutigalugu aalajangersarneqartarnerat ingerlaannaqullugu.

Inatsisissatut siunnersuummi § 31 ima oqaasertaqarpoq: ”*Tapiissutit ukiup akilersuiffiusup ingerlanerani akiliutaasimasut nalinginik amerlassuseqartinneqartassapput, qinnuteqartoq illoqarfimmi najugaqarpat. Qinnuteqartup, qinnuteqaatip Naalackersuisunut tunniunneqannginera sioqqullugu, minnerpaamik qaammatini 6-ini nunaqarfimmi isorliunerusuniluunniit najugaqarsimanini uppersarsinnaappagu, tapiissutit naatsorneqassapput ukiumi akilersuiffimmi akiliutigisimasat marloriaatinngornerisigut*”.

Inatsisissatut siunnersuummut nassuiaatit naapertorlugit paragraffit taassuma siunertaraa ilinniarsimasunik amigaateqarnerup immikkut malunnaateqarfigisaanni atorfininnissamik qinnuteqartut akissarsisinneqarnissaat, tamannalu assersuutigalugu atuarfeqarnermut tunngasuni atuuppoq.

Ataatsimiititaliaq isumaqarpoq tunngavilersorluagaanngitsumik tunngavissaqanngitsumillu tamanna assigiinngisitsinerusoq. Ilinniarsimasut nunaqarfinni isorliunerusunilu sulilernissaat sulisoriinnarneqarnissaallu kissaatigineqarpat, tamanna assersuutigalugu pisinnaavoq

akissarsiat pillugit isumaqatigiinniarnerni, taamaaliornikkut nuunneq pissutiginnarlugu akissarsisitsisoqassanngilaq nunaqarfimmili isorliunerusumiluunniit suliamik ingerlatsinikkut akissarsisinneqarneq anguneqassalluni. Inatsisip ersernerlussineranut aalajangersagaq peqataaqataavoq aammalu assersuutigalugu suliniutini annertoorsuarnut atatillugu sulisartut nuttarnernulernissaannik nalinginnaasumik kissaateqarnermut naapertuunnani.

Taamaattumik ataatsimiititaliap kaammattuutigaa Naalakkersuisut allannguutissatut siunnersuummik saqqummiussissasut, tamatumalu kingorna § 31, imm. 1-ip imarisaa imaalissasoq: *”Tapiissutit ukiup akilersuiffiusup ingerlanerani akiliutaasimasut nalinginik amerlassuseqartinneqartassapput”*, § 31, imm. 2 peerneqassasoq aammalu imm. 3-mit 5-imut imm. 2-mit 4-mut allanngortinneqassasut.

Ilinniagaqarnersiutit pillugit inatsisip aammalu ilinniagaqarnermut akiitsunik taarsersuineranut tapiissuteqartarneq pillugu inatsisip maanna atuuttut ataatsimoortinnerisigut ilinniagaqarnermut akiitsunik taarsersuineranut tapiissutaasartunik naatsorsuisarneq ilinniartunut allaffissornermullu iluaqutaasumik pisariillisarneqartoq ataatsimiititaliaq aamma isumaqarpoq.

Kiisalu inatsit aqutigalugu Naalakkersuisunut piginnaatitsissutit nutaamillu nalunaarusiornikkut atuuttussanngortinneqartussat inatsisissatut siunnersuummut suliasaqarfillu pillugu manna tikillugu maleruagassaasunut naapertuuttut ataatsimiititaliaq isumaqarpoq. Tassunga atatillugu ilinniagaqarnersiutit assigiinngisitaartinneqarnissaannut § 14, imm. 4-mi periarfissat ataatsimiititaliamit pitsaasutut igineqarput, taamaaliornikkut ilinniakkanut assigiinngitsunut atatillugu assersuutigalugu atuakkanut immikkut akisunerannut tunngatillugu ataasiakkaat pisariaqartitaannut ilinniagaqarnersiutit ilaatigut naleqqussarneqarsinnaaqqullugit. Aningaasat immikkoortinneqartut taamatut assigiinngisitaartitsinikkut pitsaanerpaamik atorneqarsinnaasut ataatsimiititaliaq isumaqarpoq.

Siunnersuutip aningaasatigut kingunissai

Siunnersuutip piviusunngortinneqarnerata aningaasatigut kingunerisassai siunnersuummut nalinginnaasumik nassuiaatini nassuiaatigineqarput. Tassani ilaatigut allassimavoq siunnersuut namminermini Namminersorlutik Oqartussanut kommuninulluunniit aningaasaqarnikkut allaffissorinikkullu kinguneqassanngitsoq, tassami siunnersuummi taamaallaat Namminersorlutik Oqartussanit ilinniagaqarnersiutinik malittarisassaqaartitsineranut inatsisitigut tunngavinnik pingaarnerusunik aalajangersaasoqarmat.

Tamatumunnga peqatigitillugu oqaatigineqarpoq aalajangersakkat maanna pisortatigoortumik allanngortinneqartussatut siunnersuutigineqartut aningaasaqarnikkut kinguneqartussatut isigineqanngimmata, tassami aalajangersakkat taakku taamaallaat malittarisassat atuuttut qanoq paasineqarnissaannut naleqqussarneqarmata.

Oqaatigineqarporli ilinniagaqarnermi taarsigassarsiat taarsersorneranni tapiissutinit isertitanik killilersuineq pillugu aalajangersakkap atorunnaarsinneqarnera aningaasartuuteqarnerulernermik kinguneqassasoq, ilimagineqarporlu tamanna annertunerpaamik 50.000 kr.-inik annertussuseqassasoq. Aningaasartuutaanerussutissatut allassimasoq Naalakkersuisoqarfimmut aningaasaliissutigineqartut iluini akilerneqassaaq.

Taamaalillunilu apeqqut taanna Naalakkersuisunit sukumiisumik misissorneqarsimasoq aammalu siuliani taaneqartut saniatigut aningaasatigut allanik kinguneqaateqartoqassanngitsoq ataatsimiititaliap tatigaa. Naatsorsuutigineqanngikkaluamik siunnersuut pisortat karsiisa aningaasartuuteqarnerunerannik kinguneqassagaluarpat aningaasartuutit taakku aningaasaliissutaareersut iluini aningaasartuutigineqassapput, tamannalu iliuusissanik allanik pingaannginnerusunngortitsinermik pisariaqassalluni.

Ataatsimiititaliap inassuteqaatai

Ataatsimiititaliap isumaqatigiittoq

Ataatsimiititaliap isumaqatigiittup tamanna tunngavigalugu Naalakkersuisunit Ataatsimiititaliamit allannguutissatut inassutigineqartut tunngavigalugit iluarseereernerisa kingorna siunnersuut taamatut isikkoqartillugu inatsisartunit akuerineqarnissaa inassutigaa.

Taama oqaaseqarluni isumaliutissiisumilu allassimasutut paasinnilluni ataatsimiititaliap siunnersuut aappasaaniigassanngortippaa.

Andreas Uldum
Siulittaasup tullia

Harald Bianco,
sinniisussaq

Hans Aronsen

Ruth Heilmann

Aleqa Hammond